

JAPONSKA ZA-DEVA HUDO RAZ-BURJA SENAT.

Predsednik Coolidge je obdolžen, da se je sel politiko, s katero se je delal naklonjenega japonski izključitvi samo zato, da je potegnil californske volilce za sabo.

PAR SENATORJEV ZAGOVARJALO COOLIDGE, VEČINA GA OBSOJALA.

Washington, D. C. — Odločna opozicija proti omiljenju japonske izključitvene določbe v priselniški predlogi, kakor to zahteva predsednik Coolidge, ki želi, da bi naj stopila namesto dne 1. julija letos šele dne 1. marca 1922 v veljavo, se obeta v kongresu, če je soditi po vroči in burni debati, ki so jo imeli v senatu zadnji četrtek.

Vnela se je tista debata kot predhodnica viharja, ki ga bo izrvala predložitev konferenčnega edeksa danes. Poročilo je bilo najprej predloženo poslanski zbornici zadnji četrtek po poslanec Johnssonu. Kakor vse kaže, bo poročilo sprejeto šele po vročem boju v obeh kongresnih zbornicah, če bo sploh sprejeto.

Določba za popolno izključitev japonskih priseljencev ima, kakor je sklenil konferenčni edesek, stopiti šele dne 1. marca 1925 v veljavo. In predsednik Coolidge naj se medtem pogaja z Japonci za odpravo takozvanega gentleman'skega dogovora. To propozicijo sta zagovarjala senatorja Reed in King. Z vso silo pa so jo izpodbijali naslednji senatorji: Hiram Johnson, Shortridge, oba iz Californije, Robinson iz Arkanzasa, Ashurst iz Arizone, Borah iz države Idaho.

Tisti, ki so izpodbijali predsednikovo načrt, so dejali, da je predsednikovo stališče v nasprotju z onim te vlade, ki je že odnekad smatrala priselniško vprašanje za čisto domačo zadevo. Nadalje so dejali predsednikovi nasprotniki, da bi bila s to odločitvijo dana Japonski prelepa prilika za pomnožitev japonskega prebivalstva v tej deželi v razdobju, ki si ga prizadeva doseči predsednik.

Senator Robinson je očital predsedniku, da se je sel politiko, ko je pred dobrim tednom dni dal naznaniti američkemu narodu, da je za japonsko izključitveno določbo. S tem je hotel pridobiti californske volilce zase. Nakana se mu je prav dobro obnesla.

Senator Johnson je dejal, da kani japonska vlada nastaniti v tistem razdobju več kakor 200 000 Japoncev v tej deželi, preden se meseca marca drugo leto zapro japonskim izseljencem priselniška vrata Združenih držav.

Senator Reed se je z vso vneom ogreval za predsednikov načrt ter dejal, da ne bo imela zavlačitve izključitvene določbe nikakršnega posebnega zla za posledico. Po kvoti bo moglo priti le kakih 60 Japoncev v deželo do 1. marca 1925.

Senator Shortridge je rekel, da ne bo nikoli pritegnil k rešitvi tega zelo važnega vprašanja na podlagi pogodbenih oblasti. Ta zadeva je nad tem, kakšna usoda doleti politične stranke, je rekel. "Naš korak ni bil sirov ali neupravljen, niti ne žaljiv za noben narod. Upam, da postane izključitev pravno dejstvo. Kajti je potem se pomirijo duhovi, in nobenega neuporazumljenja ne bo potem več med nami in drugimi narodi."

ZVEZNA VLADA PRODALA KUBI ZA \$200,000 OROŽJA.

Washington, D. C. — Kubanska vlada je kupila pri vojnem departmentu orožja in streliva približno za \$200,000, odkar se je prišla kubanska vstaja. Vojni tajnik pa je odklonil kubansko vlogo, ko je vprašala po letalih, za kaj, obstoječe postavte za prodajo vojnih potrebščin Kubi ne omejuje zrakoplovov. Vrh tega pa tudi nima vlada toliko letal, da bi jih prodajala.

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika. — Senator Lodge je zasnoval mednarodno sodišče brez lige.

Senat je razburjen radi japonske zadeve.

Gompers je objavil svojo volilno platformo.

John Dietz, branitelj Cameron jeza, je umrl.

Inosemstvo.

Generalna stavka rudarjev v Nemčiji se nadaljuje.

Doba reakcije prihaja v Nemčiji; predsednik Ebert morda odstopi.

Mednarodno razsodišče reši nemško-ruski spor.

MacDonaldova vlada se nahaja v novi krizi, ki pa ni videti nevarna.

Vstaja na Kubi je končana.

Gompersova platforma.

Washington, D. C. (Federated Press.) — Skrajno previdnost na strani uradnikov Ameriške delavske federacije v predsedniški kampanji in izraz zadovoljnosti s stariomodno poštenostjo, zabeljeno z znanimi zahtevami federacijskih uradnikov, je opaziti v izjavi in programu, ki ga je podal Samuel Gompers s svojima tovarišema Frankom Morrisonom in Jamesom O'Connellom. Ti trije, namreč tvorijo takozvani nestrankarski politični edsek Ameriške delavske federacije.

"Ameriško delavsko gibanje ne prosi nobenih uslug od vlade," je glavna točka tiste izjave. Po omenitvi presenetljivih razkritij, ki so prišla zadnjih par mesecev na dan, in po zatrditvi, kako krvavo je treba oživiti poštenost, integriteto in nepristranost v javnih službah, pojasnjuje izjava logistični program, ki se pričinja s priseljeniškim vprašanjem in se potem po vrsti peča z otroškim delom, vojaškim bonusom, s pravico do organiziranja, z zlorabo delavskih sodnih prepovedi, z Barkleyjevo železniško predlogo, s preklicom Shermanove protitrustovske postavte, z okrnjenjem oblasti zveznega najvišjega sodišča, z odpomočjo za poljedelstvo, z davki, lahkimi vini in pivom pa mednarodno harmonijo potom lige narodov.

O priseljevanju pravi Gompersov edsek: "Politika stroge izključitve je nujna za veliko število let v prihodnosti. Čim bolj se morejo Združene države približati popolni izključitvi, tem bolj bomo v stanu ohraniti in izboljšati ameriški pravice v življenju in državljanstvu... Amerika ne more ostati bivalistična med plemen in narodnostmi ter obenem iti za tistimi cilji in ustanovami, za katere je Amerika. Niti ne more Amerika razviti plemenske enote in docela ameriške psihologije, če je prisiljena sprejemati v svojo sredo neprestan dotok misli in smotrov, prihajajočih iz vseh kotov sveta, dotok, ki nas ovira v mehanico vsakovrstnih jezikov, običajev, misli, z ideali in pomankanjem idealizma pa z vso različnostjo v temperamentu, pravcu in načinu človeškega življenja."

O železniškem položaju je v glavnem povedano le to, da ima Barkleyjeva predloga namen namočestiti silo in omejitev s kooperacijo in pospeševanjem bolj.

(Dalje na 3. strani.)

POLET OKOLI SVETA.

Portugalska letalca pustila polet.

Simla, Indija, 9. maja. — Portugalska letalca Paes in Beires sta opustila polet okoli sveta, oziroma iz Lisbone v Macao. Tako poročajo iz Papirja, kjer sta letalca imela nesrečo, da sta trčila skupaj v zraku.

Pariz, 9. maja. — Francoski letalec Doxy je danes na zračnem potu v Bangkok, 1123 milj južnovzhodno od Kalkute.

VREME.

Chicago in okolice: V nedeljo nestalno in še vedno hladno. Sonce izide ob 5.36, zaide ob 7.57.

AMERIŠKI ZASNU-TEK MEDNARODNEGA SODIŠČA.

Senator Lodge bi rad imel mednarodno sodišče ločeno od lige narodov pod pokroviteljstvom haškega tribunala.

NA SEDANJEM KONGRESNEM ZASEDANJU PA NE BO MOGOČE SPRAVITI PREDLOGA POD STREHO.

Washington, D. C. — Predlog, da bodi mednarodno sodišče ločeno od lige narodov in preobnovano pod pokroviteljstvom haškega tribunala, in da pristopijo Združene države k takšnemu sodišču pod takšnim pogojem, je formalno predložil v senatu senator Lodge, ki je načelnik odseku za vnanje zadeve. Predlog je bil uveden v obliki resolucije. V srbu tega naj predsednik Združenih držav predlaga tretjo konferenco vseh narodov, je rečeno v omenjeni resoluciji.

Ta načrt so predlagali republikanski voditelji kot del programa za mednarodno politiko, ki jo bo, kakor upajo, administracija uvrstila v platformo na republikanski narodni konvenciji v Clevelandu.

V kapitulu so administracijski voditelji rekli, da se je senator Lodge pogovoril o novem načrtu za mednarodno sodišče s predsednikom Coolidge, preden ga je predložil senatu, in da je Coolidge naklonjen takšni nameri. V Beli hiši je bilo rečeno, da ni bil načrt predložen predsedniku, in da si je ta pridržal sodbo o njem.

Senator Lodge misli doseči razpravo o tem načrtu pred senatom v kratkem v nadomestek tistega priporočila, v katerem sta se pokojni predsednik Harding in državni tajnik Hughes zavzemala in ogrevala za to, da bi naj vstopile Združene države v sedaj obstoječe mednarodno sodišče s pridržki, ki bi naj obvarovali Ameriko pred zapletki z ligo narodov.

Kakor vse kaže, se ne bo dalo dobiti dvotretjinske večine na sedanjem zasedanju zveznega kongresa za to zadevo. Zato tudi ni pričakovati, da bi senat storil kak korak v tem oziru pred predsedniškimi volitvami, na katerih bo mednarodno sodišče važno politično vprašanje. In ravno v tem vprašanju bosta zavzemala republikanska in demokratska stranka vsaka svoje posebno stališče. Izid predsedniških volitev bo določil (Dalje na 3. strani.)

Coolidge ima fašistovske manire.

Washington, D. C. (Federated Press.) — Predsedniku Coolidge se ni posrečilo, da bi preprečil nastavitve najboljšega pravdnika Francisca J. Heneya v Couzensovem odseku, ki bo preiskal, kako se je finančni tajnik Mellon obnašal ob upravljanju urada davčnih zadev. Sed-murna borba v senatu med starimi republikanskimi gardisti na eni strani in pa progresivci in demokrati na drugi je rešila to vprašanje. Predsednik je bil strahovito poražen.

Naslednje jutro je pozval Coolidge Lodge, Boraha in Smitha k sebi v Belo hišo. Te tri je opozoril na to, da bo vrtel vse radikalne predloge, med temi tudi japonsko izključitveno določbo v priselniški predlogi, če se mu kongres ne ukloni. Namignil je, da bo odklonil tudi davčno predlogo, kakor so jo predelali in prenašali progresivci in demokrati v senatu in poslanski zbornici. Še pred tednom dni pa je rekel, da je za japonsko izključitev. Sedaj je zlezal pod klop, ker se je ustrašil jaynega odgovora na tisto njegovo izjavo.

Opozicijski stranki se rogata njegovim grožnjam; kar prosta ga, naj le izvede svoje grožnje. Progresivci in demokrati kanjo obdržati kongres na zasedanju ter pokazati deželi, da je Coolidge fašist. Le Mussolini jeve drznosti mu manjka.

Rusko-nemški spor gre pred razsodišče.

Mednarodni odbor reši zadevo, toda Moskva še vedno zahteva formalno zadoščenje.

Berlin, 9. maja. — Nemška in sovjetska vlada sta danes pristali na poravnanje spora — ki je nastal radi policijskega vlomav prostore ruske trgovske misije v Berlinu zadnje sobote — po mednarodnem razsodišču. Posebni mednarodni odbor bo vodil preiskavo. Sovjetska vlada pa še vedno zahteva, da Nemčija formalno izreče svoje obžalovanje radi neljubega dogodka.

Ostra kazen za grafitarje v Rusiji.

Dva visoka industrijska uradnika obsojena na smrt, drugi pa v dolg zapor.

Moskva, 9. maja. — Zadnje dni se je vršila v Moskvi važna sodnijska obravnava proti sovjetskimi industrijskim uradnikom, ki so bili obtoženi korupcije in ekonomske špijonaže. Černicev, ravnatelj državnega tekstilnega trusta in neki Kalinan, oskrbnik Wiesbadenske korporacije, sta bila obsojena na smrt, dvanajst drugih obtožencev je pa prejelo daljšo ali krajšo zaporno kazen. Štirje so dobili deset let ječe. Med temi je tudi neki Moskvčan, ki je bil pred revolucijo lastnik tekstilne tovarne in odlični buržo. Osem obtožencev, med katerimi je bivši gubernator v Smolensku, je bilo obsojenih na tri leta zapora z izgubo vseh civilnih pravic in izključenjem od vsake amnestije, ki bo eventualno razglašena. Dva obtožena sta bila oproščena.

Obtožnica se je glasila, da so obtoženci prejeli podkupnino od privatnih podjetnikov in vodili sovjetska podjetja v interesu privatnih tekmecev. Černicev je bil obenem tudi direktor privatne podjetniške družbe.

Sovjetski pravdnik, ki je vodil tožbo, je dejal pred sodiščem, da proces je poskus vlade, da ustavi privatni kapital pred osvajanjem državnih podjetij. "Nepovei (privatni podjetniki in trgovci) so postali že tako predrzni, da napakujejo vladne ekonomske aparate. Ako jih pustimo nezakonzovane, se bodo s korupcijo polastili državnih trustov," je rekel pravdnik.

Černicevu in Kalinanu, ki sta obsojena na smrt, se zapleni vse njuno premoženje.

Berger uvedel preključno predlogo.

Washington, D. C. (Federated Press.) — Socialistični poslanec Viktor L. Berger je uvedel v poslanski zbornici predlogo za preključno dobro znane točke štev. 3 v špijonaški postavi iz 1. 1917.

Ta točka določa tole: Kdorkoli bi v času, ko so Združene države v vojni, polkusil povzročiti nepokorščino, nezvestost ali punt, ali odklonitev vojaške službe, bodi kaznovan z denarno globo, ki ne sme presegati zneska po \$10,000, in z zaporom, ki ne sme znašati več kakor dvajset let, ali pa z obojem. Berger in mnogi drugi socialisti so bili obsojeni v zapor po tej postavi, dožim ni bil niti eden številnih vohunov, ki so bili v zvezi s sovražnikom, kaznovan v smislu omenjene postavte.

Glavna razlika med to politično kaznijo in pa ono uporniške postavte za časa Adamsove administracije je bilo to, da je bila v osemnajstem stoletju najvišja kazen določena na tri mesece zapora in dovolili so dopriniti tudi dokaz resnice v obrambo. Če pa kdo sedaj po tej moderni postavi doprinese dokaz resnice, dobi večjo kazen, kakor pa bi jo, če bi mel. Berger se je naprimer preglašil z zatrdilom, da je bila zadnja vojna posledica trgovinskega tekmovanja, in da je bila trditelj idealizma le slepilna krinka.

EBERT, PRED. NEMČIJE, MOGOČE ODSLOPI.

Socialisti nočejo prevzeti odgovornosti za vlado; to pomeni, da nacionalisti in fašisti stopijo na krmilo.

IZPOR IN STAVKE SE NADALJUJEJO; 600,000 DELAVCEV POČIVA V PORURJU.

Berlin, 9. maja. — Izpor in generalna stavka rudarjev po vsej Nemčiji se nadaljuje. Samo v Porurju je 600,000 delavcev v konfliktu z rudniškimi baroni, ki bi radi nategnili delavnik na devet ur.

Sedanja industrijska bitka odloči, da li ostane v veljavi osemurnik na površju in sedemurnik pod zemljo ali bodo morali delavci sprejeti devet in deseturni delavnik v svrhu, da bodo nemški kapitalisti lažje plaševali reparacije po Dawesovem načrtu. Po tem načrtu morajo delavci v Nemčiji prevzeti največji del reparacijskega bremena na svoje rame.

Berlin, 9. maja. — Nemška politična kriza se razvija ugodno za nacionaliste in druge nazadnjake. Kakor se danes poroča, so voditelji socialdemokratske stranke sklenili, da ne sprejmejo odgovornosti za vlado. To pomeni, da socialisti izstopijo iz koalicije in stopijo v opozicijo; dalje znači, da imajo nacionalisti z zvezi s fašisti in drugimi monarhističnimi strankami proste roke za organiziranje vlade. Koalicija se pomakne s srede na desnico.

Vse kaže, da bo prihodnja vlada reakcionarna in Nemčija je stopila v dobo konservatizma. To mogoče prišli Eberta, socialdemokratskega predsednika nemške republike, da poda ostavko. Ebertova služba poteče prihodnje leto. Ako Ebert odstopi, se bodo vršile volitve novega predsednika in nacionalisti napno vse sile, da monarhist zasede predsedniški stol.

Število žensk v nemškem parlamentu je padlo s 60 na 23. To dokazuje, da je navdušenje nemškega ženstva za politiko hitro izpuhtelo. Glasovanje v mnogih okrožjih je tudi pokazalo, da so žene v zadnjih volitvah glasovale večinoma za nacionaliste in katoličane, torej reakcionarno.

MacDonaldova vlada pred novo krizo.

Konservativci so predložili predlog nezaupnice, o katerem zbornica glasuje v torek.

London, 9. maja. — Prihodnji torek bo kritičen dan za delavsko vlado Velike Britanije. Ministrski predsednik Ramsay MacDonald je sprejel rokavico, katero so mu vrgli konservativci, in bo smatral predlog bivšega ministrskega predsednika Baldwinja glede budgeta za nezaupnico. To je naznanil večeraj John R. Clyne, pomožni vladni voditelj v zbornici. Predlog, katerega je prednesel Baldwin, se glasi, da parlament zavzre točko v laboritskem budgetu, katera določa, da se 1. julija odpravijo McKennove garinske pristojbine na avtomobile, zlatnino in gotove druge luksurije. Clynes je izjavil, da vladni ostane pri tej točki in smatra, da je Baldwinov predlog vprašanje zaupnice. To pomeni, da mora vlada podati ostavko, če bo točka zavzeta.

Izid glasovanja o tej točki je problematičen, vendar pa ni nevarnosti, kajti liberalci so se izjavili za delavski budjet v celoti in konsekvntno morajo glasovati tudi za to točko, če nočejo pojesti dane besede. Konservativci so odločno proti točki.

Planet Merkurij je obljuden?

Pariz, 9. maja. — Francoski astronom Bigourah je mnenja, da je planet Merkurij, ki je najbližje soncu, najbrž obljuden.

John Dietz, rebelni farmar, je mrtev.

Znan "junak Cameron Dama" v Wisconsinu je končno podlegel.

Milwaukee, Wis. — John Dietz, znani neustrašeni branitelj Cameronskega jez v Sawyer countyju, je 8. t. m. umrl v tukajšnji bolnišnici po dolgi bolezni v starosti 63 let.

John Dietz je zaslovel po vsej Ameriki leta 1910, ko je sam sameat s puško v roki branil svoje posestvo proti četi deputiserifov, ki so ga hoteli pregnati na zahtevo lesne družbe Chippewa Log & Boom Co. Ta družba je na reki poleg Dietzove farme zgradila jez, katerega je vsak čas odprla, kadar je hotela pogrnati hlobo po vodi. Odprtje jez je povzročilo, da je voda vselej udrila na Dietzovo farmo in uničila njegove pridelke. Dietz je dolgo časa skušal na postavni način prisiliti lesno družbo, da odstrani jez, toda zastoj; družba je gonila proces v brezkončnost in medtem poplavljala njegovo farmo. Tedaj je Dietz vzel zakon v svoje roke. Niže pod kompanijskim jezom je zgradil drugi jez, glasoviti Cameron Dam, tako da je zaplavl vodo, ki je uhajala na njegovo farmo. S tem pa je tudi zapl pot lesu, ki ga je družba spuščala po reki. Družba je dala podreti Cameron Dam in Dietz ga je postavil znova. Ko se je to večkrat ponovilo, so je Dietz naveličal večnega zidanja. Vzel je puško v roke in stražil svoj jez pred razdiralci. To je pomagalo. Nato je družba dobila šerifa, da naj prežene Dietza. Dietz je oborožil svoje sinove in ko je prišla četa deputjev s šerifom na čelu, so je vnela krvava bitka, ki je trajala dneve. Vsa Amerika je obudovala pogumnega farmarja, ki se je sam s svojimi otroci boril proti mogočnim družbi in oboroženi četi šerifa. Eden deputjev, Oscar Harp, je bil ubit v tej bitki. Dietz je kapituliral šele tedaj, ko mu je pošlo vse strelivo.

Bil je aretiran in obtožen umora. Dietz je trdil, da je deputi padel pod kroglo, katero je izstrelil njegov nerodni tovariš. Porota mu ni verjela in obsojen je bil v dosmrtno ječo — ne toliko radi uboja deputija kolikor radi oborožene vstaje proti lastniškim interesom lesne družbe. Pozneje mu je bila kazen znižana na 20 let, governor Blaine ga je pa pomilostil, ko je Dietz presedel 11 let v ječi. John Dietz je bil po narodnosti Nemec.

Frank je začel, zopet padati.

Negotovost volilnega izida v Franciji in stavke v Nemčiji, ki ogrožajo Dawesov načrt, so vzrok.

New York, N. Y. — Špekulativne operacije s tujimi valutami, temelječe na negotovosti volilnega rezultata v Franciji in veliki industrijski krizi v Porurju, so povzročile padec francoskega franka in angleškega sterlinga na newyorški borzi. Frank je v četrtek padel za 40 pik in je zdaj vreden 5.89 centov; sterlingski funt je padel za dva centa in ob stal na \$4.36.

Angleška valuta je padla vsled poročil, da se bo reparacijsko vprašanje zopet zavleklo za precej časa radi industrijske in politične krize v Nemčiji, katera ogroža Dawesov načrt.

Samomorilec si je preskrbel ležišče.

Pariz, 9. maja. — Ernest Deshayes, delavec, se je pobrigal za primerno ležišče, predno si je vzel življenje v Bernayju. Vsa svoj denar je izdal za lepo krsto, v katero je položil mehko blazino, steklenico za gorko vodo in plišnato steklenico z najboljšim konjakom. Nato se je obeljel v svojo najboljšo obleko in se obesil na breskvi, ki je bila v najlepšem cvetju.

Rado Murnik:

Veselega ključača žalostni roman.

(Dalje.)

Gospa Slokavka so me motrili skuplo — kaj bi me tudi ne? In odprli so svoj častitljivi ključ; pogledal sem jih hvaležno, ker sem upal, da mi z rešilno besedo pomagajo iz mučne zadrege. In nisem se motil, zakaj že so izustili krilate besede bolj po domače: "Kaj bi pa radi?"

"Vašo punco!" sem bleknil od kritičnosti. Takoj pa sem spoznal svojo novo nerodnost in pogledal začudeno damo prav milo in se izgovarjal: "Pardon, milostna, prosim vas, ne zamerite mi! Ako bi vedeli... Prosim vas prav vdano, dajte mi gospodično hčerko v zakon! Zmeniva se!"

"Slokano?"

"Gospodično Slokano?"

"A — a — a!" je zatrobila presenečena dama, kakor bi se učila peti: "Nikdar bi ne bila pričakovala kaj takega! Saj vas vendar še nisem nikdar videla v nobeni družbi, niti na promenadi!"

"To ni ne de, milostna, soliden ključač sem, jako soliden!" sem odvrnil. "Ves dan čepim doma, ponoči pa krokam," sem si mislil seveda natiho. Kdo bi pravil bodeči tašči kaj takega na glas, pa še precej prvi dan!

"Kako ste rekli, mladi gospod, kaj ste že?"

"Pastir, milostna! Veseli me, da ste se jeli takoj početkoma zanimati zame. To mi vzbuja veselo upanje."

Moja zadrega me je minula, kakor bi pihnil.

"Pastir?" se je začudila okrogla gospa na zofi. "I, kaj pa pasete?"

"Lenobo."

"A tako."

"Pastir lenobe. Čisto novo ime za prav star poklic."

"Koliko vam pa nese ta služba, gospod pastir?"

"Dozda še nič. Moje pastirstvo še ni definitivno. Toda, ko dobim politično službo hrvaškega kotar-

skega predstojnika, bom iskal prav dobro."

"Malo narobe se mi zdi, da pasete lenobo kar zastoj. Potemtakem ste socialna ničla."

"Plače nimam še nobene in to je moj edini ponos, velerodna gospa! Prosti in svobodni ključači sem. Noben čef mi ne more kisati in greniti življenja. Vsak dan imam dopust in letim, kamor hočem. Ali ni to prijetna eksistenca? Marsikateri grof, marsikateri knez in kralj ne živi tako imenitno kakor jaz, provizorno nameščen pastir lenobe."

"Dovolite mi opazko. Zdi se mi, da ste učen, nenavaden ptiček, gospod doktorand!"

"Skoraj ste zadeli resnico."

"Kje ste pa pravzaprav doma, gospod —?"

"Krilatnik. — Doma sem pa pravzaprav tam, kjer se poljublja ta večnost pa večerna zarja."

"Kako ste rekli? Kje domujete?"

"Tam, kjer mladi popek začeta drža invalidni konec za ogoljen frak."

"Ne razumem, dragi moj! Kaj se to pravi?"

"To se pravi: tam, med bikom kavno hipotenuzo in krevljasto konstruktivno kosekanto, kjer si plete Diana svetlobo in senec v pisane paradne vence, tam dom je moj."

"No, pa se niste slabo odrezali, gospod doktorand! Odgovor je bil natančen."

"Odgovor je bil preganjen, jedrovit, bi dejal moj profesor en tomologije universae. — Preden nadaljujem, dovolite, da malo pokajljam."

Umolknila sva.

Dalje drugi pot. Kdo bi čakal venomer?

Na svetega Jožefa praznik.

"Ali imate kaj premoženja?"

me je vprašala gospa Slokavka po kratkem molku.

"Nobenega."

"In bogatih sorodnikov tudi ne?"

"Tudi ne. Sami berači so, kakor jaz. Moja teta Kukavica ima sicer par grošev pokojnine, pa sproti znosil polovico v loterijo, polovico pa potratil za sleparska

"zdravila", ki jih ponujajo neramni goljufi bolnikom po novih, kolektarjih in pratikah. Da bi kdaj kaj podedoval za njo, tega se ni bati. Komaj bo za pogreh drugega razreda, ako sploh kaj ostane. To je tako jasno, kakor z maslom namazan cilindar. Sicer mi je pa ta teta že precej mrzla žlahta, v daljnem sorodstvu. Tudi njena moralnost ni posebno zgledna. Lahkomiselna grešnica je bila že večkrat v imenu postave zaprta zaradi izpolnitve otroka (§ 149 kaz. zak.) in še zmeraj nosi svoja jajca v tuja gnezda."

Gospa se je odmaknila na zofi od mene in vprašala dokaj nejevoljno: "Nemara imate bogatega strica v Ameriki?"

"Strica imam, pa ni bogat. Tudi ne živi v Ameriki, ampak na Francoskem. Ime mu je Bécassie. On vam je pravi ptič, moj stric! Ej, da bi se mi ljubilo govoriti! Bécassie je strašno zapeljiv dedec. V vsakem takem umni šport vtiča svoj kljun. Moral bi ga pahniti pod kuratelo in ga postaviti pod policijsko nadzorstvo, da bi se ekselencija. Zelo je ošaben in antipatičen in neolikan; niti ne ve, kako mu je latinsko ime. Sree ima pa tako mrzlo, kakor žaba pod ledom. Sicer pa — de vivis nisi bene!"

"I, nekaj bo pa le imel, ako je ekselencija!"

"V Normandiji ali kje ima posebne vrtove, poseben zavod za reje poljev; pita jih z otrobi in salato. Ne vem, če mu to kaj nese. Tudi je veleposestnik hemoroid in drugih takih neveljnih zaslug za domovino in državo."

"Zakaj ga pa ni nikdar z nami doli v Afriko?"

"Kolere se boji bolj kakor režečega se davnega urada. Njegova žena, pardon, njegova gospa soproga je pa celo perverzna. Pravi, da nosi jajca na osem ogalov, pa ne verjamem."

"Vidite, gospod snubač, moja Slokana je še premlada, še nima mature."

"Kaj pa je treba mature?"

"Punca je še vsa otročja in neumna; bodite no vsaj vi malo pametni!"

"Milostna, ne zahtevajte preveč od mene!"

"Vse, kar je prav. Ne zamerite mi grenke besede — zdi se mi, da ste malo prismuknjeni."

"Ne malo, marveč prav posteno! Ne baham se rad, toda, kar je res, je res! Vaak pravilno zaljubljeni mladenič je prismojen, to je pravtako stara kakor zlati resnica. Zato tudi prav nič ne vprašam po doti. Ako daste Slokanci mlin za kavo in pa cekar perila, pa sem popolnoma zadovoljen. Slokana ljubi mene, jaz pa njo. Stvar je obtemtaka v najlepšem redu. Zmeniva se!"

"Slabo znamenje, ako je dota snubaču ob taki gospodarski stiski deveta briga. Obžalujem, da vaši želji ne morem ustreči."

"Potem sem pa presneto slabo opravil!"

"Moja hči ima že drugega snubača."

"Vem, tistega onegavega barona, tistega Grillenkitalerja. Star je možiček, star, zum Teufel! Piko ima na kljunu, velik falot je in še umazanec in skopuh po vrhu."

"Pameten gospod je, inspektor, dobro službo ima."

"Inspektor dol ali gor, to meni prav nič ne imponira, Slokani pa še manj. Ona pravi, da ga je le pol moža, akotudi se postavlja kakor petelin na gnoju. Tedaj, milostiva, ali res ne bo nič?"

"Ni. Obžalujem. Pustite našo punco pri miru, če ne vas za tožim naši slavni hermandadi."

Molčal sem klasično, kakor izklesan od Praksitela. V salončku je bilo tako tiho, da sem slisal, kako si je v sosednji sobi moja ljubica frizirala svoje krasne kuščke.

Navzile žalostnemu porazu sem veselo pomagal z repom in dejal: "Milostna, danes je šele sredpostna nedelja. Saj lahko počakam. Saj nisem tako siten! Morebiti si premislite!"

"Jaz že ne!"

"Jaz tudi ne! Brez zamere. Pa vesele velikonočne praznike!"

Tako žalostno se je predvčerajšnjim končala moja snubitve; jaz pa kljub temu veselo sedim na dilici in prebiram zaljubljena pisma svoje zveste ljubice.

Judica — hopsasa!

Veselo sedim na dilici in premljujem svojo žalostno ljubico. Le prvi večer po snubitvi sem bil malo poparjen. Pil sem v kavarni "Pri zadnjem fiksu" absint, pa sem bil zopet dober. Lete! Lete!

Vsak dan je drugačno vreme: zdaj gre dež in sneg, zdaj zopet sneg in dež. Dnevi so zaspani, pustili, hladni; skoraj neprenehoma piše zopna sapa. Zamaknjenega v prijetno parfimirano rožnoderča pisemca žla ljubice, pa me ne moti niti grdo vreme, niti ponesrečena snubitve. Včeraj sem videl prvega metulja; gotovo je zmrazil, ako se ni prej obesil zaradi puščobe.

Tovariši mi zavidajo mojo nesrečno ljubezen; menda mislijo, da imajo samo oni patent na smolo v srečnih stvarih.

Vsled materine prepovedi se ljubiva le še bolj vroče; kadar le moreva, letiva na rendezvous, seveda le incognito. Čisto prav ima modrijan, ki veli, da nesrečna ljubezen tudi ni od muh.

Moja ljubica pa ni tako židane volje kakor jaz. Revica me ljubi s solzami. Zastoj ji poudarjam: Kdaj se je zmenil pameten ključač za dovoljenje staršev? Kaj nama mar, ali je najina ljubezen materi po godu, ali ne? Slokana kar ne more preboleti, da so mi dali mama kosarico, pravzaprav še cel koš. Pravi, da so to strašno žalostne avspicije za najino bodočnost.

(Konec prihodnjaja).

Naročite "Prosveto" vašemu sorodniku ali prijatelju v star domovini.

CUNARD
ZA JUGOSLAVIJO

najbržja pot, vsako sredo s tremi skoprenimi parniki

BERENGARIA	AQUITANIA
MAURETANIA	(brezka Cherbourg)

Ako namerivate dovesti vaše sorodnike iz JUGOSLAVIJE, potrudite se potovanje takoj. Naš brod v Jugoslaviji jim je v pomoč in za nasvet. Vsi potniki tretjega razreda se vozijo v kabinah. Navedena država dajeta v kabinah. Za polno ceno se obrnite na domače agente ali pa

CUNARD LINE
140 N. Dearborn St. Chicago, Ill.

Shaw in trmast reporter.

Znano je, da ni Bernard Shaw posebno naklonjen novinarjem in dnevnemu tisku. Predvsem pa sovražni novinarske razgovore. Nedavno ga je obiskal pročevalce nekega ameriškega lista in ga prosil za imena dvanajstih najbolj znanih sodobnih pisateljev. Ameriški poročevalec je šel tako daleč, da je zahteval od velikega angleškega satirika kratko karakteristiko označenih oseb. Shawa je reporterjeva predrznost zelo razjezila.

Ameriški novinar pa je vztrajal pri svoji zahtevi in se ni dal oplakati po ne baš prijaznem sprejemu. Obiskal ga je drugič in mu ponovil svojo prošnjo. Bernard Shaw je izjavil, da vprašanja sploh ni mogoče rešiti in naj ga torej pusti s aličnimi ugankami na miru. Shaw je mislil, da je sitnega poročevalca enkrat za vselej odpravil. Svojemu slugi je naročil, da ne sme vsiljivega nikdar več pustiti k njemu. Bernard Shaw je na to že pozabil, ko se je nekega lepega dne Amerikanec zopet oglašil pri njem. Prijavil se je pod tujim imenom in posrečilo se mu je priti v mojstrovno sobo. Shawa je popadla grozna jeza, ko je zagledal pred seboj vsiljivega novinarja. Končno pa se je izjavil pripravljenega ustreči njegovi želji. Drugi dan je prejel ameriški reporter pismo, v katerem mu je Bernard Shaw napisal imena dvanajstih pisateljev, ki zaslužijo po Shawovem mnenju lavorjev vence. V pismu so stala sledeča imena: 1. Jurij Bernhard Shaw, 2. Bernard Shaw, 3. Jurij B. Shaw, 4. Jur B. Shaw, 5. J. B. Shaw, 6. J. B. S., 7. Jurij Shaw, 8. Bernard Shaw, 9. Jurij, 10. Shaw, 11. Shaw Jurij Bernard, 12. Shaw Bernard.

Zviti reporter je žarel od veselja, ko je imel v rokah težko pričakovano pismo. V trdnem prepričanju, da gre za dvanajst različnih imen je brzojavil besedilo pisma svojemu listu, ki ga je priobčil kot nekaj izrednega. Ameriški pisatelji pa so imeli zopet enkrat priliko občudovati angleškega satirika.

ODGOVOR VSEM NA UŠANJA

na moj oglaš povem, da sama, brez otrok, stara 45 let, želim Slovenca in ne Hrvatca. In sicer tacega, ki mi zroči sprječevalo, da je res s in da ima vsaj polovico te premoženja, kot ga imam. Pijanica in razvajenca pa ne, če ima tudi ves svet. Pošten moža sprejem, tudi z enim kom. Toliko v pojasnilo vsem, so mi pisali. Naslov je: "Sloka", 515 So. Second St., Room Barberton, Ohio. (A)

DA SKUHAŠ DOBRO VO. PIŠI PO NAŠE PRODUKTE.

imamo v zalogi hlad, hmelj, slad in vse druge potrebščine. Pošljite in se prepričajte, da je doma pri kuhanju vedno le najboljši in najcenejši.

Grocerijam, sladničarjem in v vsi daljine železine damo primeren pust pri večjih naročilih. Pisane informacije na:

FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland.

JADRANSKA BANKA

sprejema denarje na hranilne vloge ter jih obrestuje po

8%, 10% in 12% letno

Adresirajte svoje pošiljke na:

Jadransko Banko Centralo

Amerikanski oddelek
Ljubljana, Jugoslavija

AFILIJACIJA:

FRANK SAKSER STATE BANK, NEW YORK.

Josip Jurčič:

BOJIM SE TE.

Mrzla noč je leta 1681. ležala nad Ljubljano. Megla, ki še dandanes nadleguje to mesto, je bila takrat, ko še ni bilo izsušeno močvirje ljubljanske, še gostejša, nego je dandanes. Samotni ponočni potnik, ki je ves v plašč zavil pred mrazom, korakal od Velikega preko Starega trga, ni mogel videti samo poldrugi sežen pred seboj, da si je koledar kazal polno luno.

Ura je bila poludesetih, ko je bil naš nočni potnik prišel do Sv. Jakoba cerkve. Prišel do jezuitskega samostana (današnje Virantove hiše) obstoji pri stranskih vratih, ki drže na vodo, potegne ključ iz žepa in odpre ter zopet zapre za seboj.

Bo tistih stopnicah prišel v drugo nadstropje odklene zopet nizka vrata v steni, in tipajoč prekorači mali temni hodnik, ozek tako, da bi se ne mogla dva kretati v njem. Skozi druga, skoraj nevidna tapetna vrata v steni stopi v visoko sobo. Na mizi je gorela svetilnica in slabo razsvetljevala mizo, nekoliko stolov in skladanih knjig ob steni. Nobenega človeka ni bilo tu: kar je pričalo, da je vsečava pričakovala našega prišleca. Tudi zakurjeno ni bilo; zakaj ko je mož odložil svoj plašč na stol in klobuk na mizo ter si s prsti lase pogladil s čela, pretresne ga mraz in kakor nehotoma si začne drgniti roke.

Slaboten avit v sobi nam kaže mladega moža, kakih šestindvajset let, srednje rasti, obličja bolj bledega, a živih, iskrenih, krepkopoljnih oči. Videti mu je bilo, da ga nekaj duševno tare. Opravljen je bil v črnem žametnem, gosposko, čedno, toda nikakor posebno izbrano. Bil je izmed onih ljudi, ki zanimajo človeka čele, ko jih natančneje ogleduje ali z njimi občuje.

Njegove korake ali ropot s stolem je že čul nekdo. Odpro se stranske duri in prikaže se dolga postava s črni jezuitski halji z zlatim križcem na zlati verigici okoli vratu, z belimi lasmi in blede obrazom, človek bi mu bil prisojal kakih šestdeset let, da si je bil život še visoko pokonec sklonjen; rumenkasto, nagubano lice je še kazalo telesno moč in usta na smeh vrsto belih zob.

"Dolgo te ni bilo, Anton!" ogovori stari jezuitski oče mladčena.

"Dober večer!" pozdravlja Anton patra z nekoliko nezadovoljnim, a vendar spoštljivim glasom, in stopi v njegovo sobo; opravičeval ni svojega poznega prihoda, ne pričel kakakega drugega pogovora.

"Sedi, takoj pridem," reče pater in koraci preko tople in prijetno zakurjene, elegantne sobe, na drugi konec, odkoder so zopet druga vrata držala v sosednjo temno sobico. Iz nje prinese sam steklenec vina in dva kozarca in vse postavi postavi na mizo. Mrzle klobaze je imel že bliže pripravljene. Nato privzdigne duhovni oče z zadovoljnim obrazom ob straneh zadnji oplati svoje dolge črne obleke, ter posadi počasi svoje telo na stol mlademu gostu nasproti, odmakni steklenico in natoči njemu in sebi. Nato odrine veliko knjigo in nekaj papirja na stran in izpregovori:

"Pij, Antone, potem bodeš boljše volje. Ne vidim te rad žalostnega; rad te imam, v istini rad, kakor svojega sinu. — Kaj si počel danes?"

In govorila sta o vsakdanjih, nevažnih rečeh. Pridno sta pila oba; duhovnemu starcu se je poznalo, da je vaje zlate kapljice; mladenič pa je imel vedno nalito čašo pred seboj, pil je tudi on; zrdečilo se mu je lice, ali ni se mu razveselilo sree!

"Ti moraš biti nekoliko bolj lahkega srca, ljubi moj," reče pater, odpirajoč drugo steklenico. "Jaz vem morda, zakaj si sedaj nekaj dni tako slabovoljen; vendar lepo bi bilo, da bi mi kaj več govoril. Glej, prijatelj sem ti, in če ti morem pomagati, veš, da ti rad. Sree na jezik, dečko, in povej mi vse, kar te teži; vedi, da mi ne moreš ničesar novega povedati; vse sem izkusil, kar ima bridkega in sladkega življenje. No, povej, kako je s tvojo nevesto? Ali si bil danes pri njej?"

"Ili!" odgovori mladenič.

"Bil, bil! S kakim glasom odgovarjaš, kakor bi bil nerad tam! Morda se vendar ništa malo kaj sprla zaljubljenca? Pojdi, otročarije, ki te se smejo nadlegovati! Ali pa še morda podira vsa ljubezen? To bi bilo lepo!"

"Ne, stric, tega ne! Dve uri sem bil danes popoldne pri njej, dve blažestni, srečni uri; a vendar sem odhajal žalosten. Ena beseda moje neveste me je tako neznano, tako bridko spekla, da sem moral priti sem k Vam: sam ne morem biti! Ena beseda, in vendar ni nič posebnega; Emilija ne ve in ne sluti, kako me je v sree zbodla z eno besedo pred slovesom, z besedo, ki jo je govorila skoro z nasmehom, in vendar tako čudno, tako čudno!"

"Katera je ta beseda? Ali — povej mi rajši vse, kako si se radoval popoldne, povej mi vse obirno; to te razvedri in potem dobodeš svet, kakršnega ti morem dati. Ne dvojim, da vse prečno vidiš po svoji navadi. Gotovo v tisti besedi ne bode nič posebnega. A govori in povej, kako sta in kaj sta počela? Je li Emilija zdrava?"

"Zdrava! Naj Vam vse povem, stric! Danes popoldne, ko sem jo obiskal, je bila sama doma, njena mati je bila z domu. Tiho sem stopil v sobo; pri oknu sedel, me ni zapazila, dokler se ji nisem približal. Ko me zagleda, mi skoči nasproti, objame me in poljubi. Vi pravite, stric, da ste užili vse, kar ima življenje sladkega, potem veste morda, kakor sreečen sem bil, gledajoč v njene oči."

Pater popije čašo vina, morebiti, da bi preganjal posvetne spomine iz onih časov, ko je bil še mladenič, ko ga ni še vezala sveta obljuba, ne težila ga starost.

"Jaz sem ji stavlil nedolžno vprašanje," nadaljuje mladčena.

"Katero? Le natanko!" mu prestriže stric besedo.

"No, ali me ljubi?"

"In ona je rekla tako kakor vsako ljubice dekle na tem svetu, namreč: "Kako moreš vprašati!" — In zopet te je poljubila, kaj ne?" reče duhovni stric z dobrohotnim nasmehom.

"Ne!" odgovori Anton. "Rekla mi je: 'Bojim se te!' Ta beseda so mi presunile srce. Niti več nisem mogel govoriti; veselje me je bilo minilo; tudi ona je bila postala resna in plaho me je pogledala. — Stric, ona se me boji!"

(Dalje prihodnjaja.)

ČETRTI MESEC POSTREŽBA
WOODS Dvakrat danes
THEATRE IN DVAKRAT VSAK DAN
Randolph at Dearborn
2:30 in 8:20
Nedeljo 3:00
CENA:—Zvečer in sobota 50c, \$1.00 in \$1.50
Vse druge predstave 50c, 75c in \$1.00 In 10% vojni davek.

VSI SEDEZI REZERVIRANI
KUPITE VASO VSTOPNICO V NAPREJ
VSTOPNICE SE PRODAJO ŠTIRI TEDNE V NAPREJ
KUPITE SEDAJ IN VAM NE BODE TREBA ČAKATI V VRSTI

ADOLPH ZUKOR in JESSE L. LASKY predstavljata
Izvirno dramatično predstavo vseh časov
By CECIL B. DE MILLE
THE TEN COMMANDMENTS
(DESET BOŽJIH ZAPOVEDI)
povest prirejena po Jeane Macpherson času
primerna produkcija.
(Famous Players — Lasky Corporation)

BLAGODEJNA MOČ HRANJENJA

Ustvarja zaupanje, neodvisnost in priliko. Mnoga velika bogastva so imela svoj začetek v skromnosti. MILJONE LJUDI HRANI — RAVNO ZA TA CILJ. Zavzemite se tudi vi tako delati in zadovoljni boste z uspehom.

KASPAR STATE BANK

1900 Blue Island Av., vogal 19. ceste.
CHICAGO ILLINOIS

Naš INOZEMSKI ODDELEK Vam vedno najboljšje postreže pri pošiljanju denarja, s prevoznimi parobradskimi listki za in iz Evrope, izdeluje razne zaprisežene izjave in druge potrebne listine.